

Διάσκεψη κορυφής ΕΕ – Δυτικών Βαλκανίων

Διακήρυξη των Βρυξελλών, 17 Δεκεμβρίου 2025

Εμείς, οι ηγέτες και οι ηγέτιδες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και των κρατών μελών της, κατόπιν διαβούλευσης με τους εταίρους μας των Δυτικών Βαλκανίων, καταλήξαμε σήμερα στα εξής:

1. Η σημερινή διάσκεψη κορυφής καταδεικνύει την ισχύ της σχέσης μας και τα οφέλη που αποφέρει για τους πολίτες μας. Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και οι εντεινόμενες γεωπολιτικές προκλήσεις υπογραμμίζουν την ανάγκη για **ολοένα και πιο ισχυρούς δεσμούς μεταξύ της ΕΕ και των Δυτικών Βαλκανίων**. Η διάσκεψη αποτελεί τη σημαντικότερη ευκαιρία του έτους για να επαναβεβαιώσουμε τη στρατηγική εταιρική σχέση μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Δυτικών Βαλκανίων.
2. Επαναβεβαιώνουμε την πλήρη και αδιαμφισβήτητη προσήλωσή μας στην προοπτική προσχώρησης των Δυτικών Βαλκανίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Το **μέλλον των Δυτικών Βαλκανίων είναι εντός της Ένωσής μας**. Η διεύρυνση είναι ένα ρεαλιστικό ενδεχόμενο που θα πρέπει να αξιοποιηθεί.
3. Εκφράζουμε την ικανοποίησή μας για τον νέο **δυναμισμό και την πρόοδο που έχει επιτευχθεί μετά την τελευταία διάσκεψη κορυφής**. Η επιτάχυνση της διαδικασίας προσχώρησης, βάσει αξιόπιστων μεταρρυθμίσεων από τους εταίρους, δίκαιων και αυστηρών όρων και της αρχής των ιδίων επιδόσεων, είναι προς το αμοιβαίο συμφέρον μας.
4. Η διεύρυνση αποτελεί **γεωστρατηγική επένδυση στην ειρήνη, την ασφάλεια, τη σταθερότητα και την ευημερία**, όπως αναφέρεται στη δήλωση της Γρανάδας. Οι κρίσεις της εποχής μας απαιτούν σταθερή δυναμική. Τα επίδοξα μέλη πρέπει να εντείνουν τις μεταρρυθμιστικές τους προσπάθειες. Παράλληλα, η Ένωση πρέπει να ενισχύσει τις εσωτερικές της διαδικασίες και να προβεί στις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις.
5. Η ΕΕ χαιρετίζει τη **δέσμευση** των εταίρων των Δυτικών Βαλκανίων **να διαφυλάσσουν τις ευρωπαϊκές αξίες και αρχές, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, τον πρωτεύοντα ρόλο της δημοκρατίας, των θεμελιωδών δικαιωμάτων και αξιών και του κράτους δικαίου**, και αναμένει από αυτούς να την αποδεικνύουν τόσο με λόγια όσο και με πράξεις αναλαμβάνοντας την ευθύνη και υλοποιώντας τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις, ιδίως στα θεμελιώδη πεδία. Η ελευθερία της έκφρασης, τα ανεξάρτητα και πλουραλιστικά μέσα ενημέρωσης, η ισότητα των φύλων και η απόδοση σημαντικού ρόλου στην κοινωνία των πολιτών είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση μιας λειτουργικής δημοκρατίας. Η ΕΕ καλεί τους εταίρους να εγγυηθούν τα δικαιώματα και την ίση μεταχείριση των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες.

6. Για την οικοδόμηση ενός κοινού μέλλοντος, καίριας σημασίας παραμένουν η **συμπεριληπτική περιφερειακή συνεργασία, η συμφιλίωση και οι σχέσεις καλής γειτονίας**, καθώς και η εφαρμογή των διεθνών συμφωνιών καλή τη πίστει και με απτά αποτελέσματα, συμπεριλαμβανομένης της συμφωνίας των Πρεσπών με την Ελλάδα και της συνθήκης φιλίας, καλής γειτονίας και συνεργασίας με τη Βουλγαρία. Εξακολουθούν να απαιτούνται περαιτέρω αποφασιστικές προσπάθειες για την προώθηση της συμφιλίωσης και της περιφερειακής σταθερότητας, καθώς και για να εξευρεθούν και να υλοποιηθούν οριστικές, συμπεριληπτικές και δεσμευτικές λύσεις σε περιφερειακές και διμερείς διαφορές και ζητήματα των εταίρων που έχουν τις ρίζες τους στην κληρονομιά του παρελθόντος, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο και τις καθιερωμένες αρχές, συμπεριλαμβανομένης της συμφωνίας περί ζητημάτων διαδοχής, καθώς και στις εναπομένουσες υποθέσεις αγνοουμένων και σε θέματα που αφορούν εγκλήματα πολέμου.
7. **Εκφράζουμε σύσσωμοι την αταλάντευτη στήριξη και αλληλεγγύη μας προς την Ουκρανία**, καθώς υπερασπίζεται την κυριαρχία και την εδαφική ακεραιότητά της κατά του απρόκλητου και παράνομου επιθετικού πολέμου της Ρωσίας. Επαναλαμβάνουμε τη στήριξή μας για συνολική, δίκαιη και διαρκή ειρήνη στην Ουκρανία, με βάση τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και το διεθνές δίκαιο. Θα συνεχίσουμε να επενδύουμε στην πολυμερή προσέγγιση και να συνεργαζόμαστε με εταίρους για την τήρηση του διεθνούς δικαίου.
8. Η ευθυγράμμιση **με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ) της ΕΕ**, συμπεριλαμβανομένων της εφαρμογής και της επιβολής των περιοριστικών μέτρων της ΕΕ και της καταπολέμησης της καταστρατήγησής τους, εξακολουθεί να αποτελεί ισχυρή έκφραση της στρατηγικής επιλογής των εταίρων. Συγχαίρουμε όσους από τους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων έχουν ήδη ευθυγραμμιστεί πλήρως και προτρέπουμε όσους δεν το έχουν ήδη κάνει να ακολουθήσουν το ίδιο παράδειγμα.
9. Η ΕΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για τις συνεισφορές των εταίρων στις αποστολές και τις επιχειρήσεις της **Κοινής Πολιτικής Ασφάλειας και Άμυνας της ΕΕ**. Η ΕΕ εξακολουθεί να στηρίζει τα Δυτικά Βαλκάνια στην προσπάθειά τους να αντιμετωπίσουν κυβερνοαπειλές και άλλες υβριδικές απειλές, ενέργειες χειραγώγησης των πληροφοριών και παρεμβάσεις από το εξωτερικό και εξακολουθεί να ενισχύει περαιτέρω τη συνεργασία για την οικοδόμηση ανθεκτικότητας, μεταξύ άλλων μέσω του Κέντρου Κυβερνοϊκανοτήτων των Δυτικών Βαλκανίων και μέσω της Ευρωπαϊκής Ασπίδας Δημοκρατίας.
10. Χαιρετίζουμε τις πρώτες **εταιρικές σχέσεις στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας** στα Δυτικά Βαλκάνια και την έναρξη διαλόγων για την ασφάλεια και την άμυνα. Παραμένουμε σταθεροί στη δέσμευσή μας για συνέχιση της στήριξης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού για την Ειρήνη.

11. Παραμένουμε σταθεροί στη δέσμευσή μας να φέρουμε τους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων πιο κοντά στην ΕΕ ήδη κατά τη διαδικασία διεύρυνσης. Η **σταδιακή ενσωμάτωση**, πραγματοποιούμενη με τρόπο αναστρέψιμο και αξιοκρατικό, βρίσκεται σε εξέλιξη σε διάφορους τομείς πολιτικής, αποφέροντας εξ αρχής απτά οφέλη για τους πολίτες και προετοιμάζοντας το έδαφος για την ένταξη. Περαιτέρω προτάσεις για τη σταδιακή ενσωμάτωση θα πρέπει να εξεταστούν, υπό την προϋπόθεση της σχετικής ευθυγράμμισης με το κεκτημένο της ΕΕ. Η προώθηση της οικονομικής ολοκλήρωσης θα πρέπει να διαφυλάσσει πλήρως την ακεραιότητα της ενιαίας αγοράς της ΕΕ και των ίσων όρων ανταγωνισμού.
12. Εκφράζουμε την ικανοποίησή μας για την πρόοδο όσον αφορά τη **σταδιακή ενσωμάτωση των εταίρων των Δυτικών Βαλκανίων στην ενιαία αγορά της ΕΕ**, μεταξύ άλλων σχετικά με:
- την υλοποίηση των πρωτοβουλιών για τους **αυτοκινητόδρομους της ενιαίας αγοράς**, την επέκταση των **πράσινων λωρίδων** ΕΕ – Δυτικών Βαλκανίων και τη χρηματοδότηση του εκσυγχρονισμού και της **εναρμόνισης των συνοριακών σημείων διέλευσης**·
 - την επιτυχή προσχώρηση αρκετών εταίρων στον **ενιαίο χώρο πληρωμών σε ευρώ (SEPA)**, ενώ και άλλοι βρίσκονται σε καλό δρόμο για να προσχωρήσουν, γεγονός που θα μειώσει σημαντικά το κόστος των τραπεζικών συναλλαγών·
 - τη συμμετοχή σε **ψηφιακές πρωτοβουλίες** ή την αναπαραγωγή τους, με παραδείγματα όπως οι κόμβοι ψηφιακής καινοτομίας, το WiFi4WB και το πορτοφόλι ψηφιακής ταυτότητας της ΕΕ·
 - τη **μείωση του κόστους περιαγωγής δεδομένων** μεταξύ της ΕΕ και των εταίρων των Δυτικών Βαλκανίων από την 1η Οκτωβρίου 2023, γεγονός που επιβεβαιώνει τη δέσμευσή της όσον αφορά τον χώρο **«περιαγωγής με χρέωση εσωτερικού»** της ΕΕ και τη διαδικασία επέκτασής του στα Δυτικά Βαλκάνια, η οποία θα δώσει τη δυνατότητα στους πολίτες να καλούν, να στέλνουν μηνύματα και να χρησιμοποιούν δεδομένα κινητής τηλεφωνίας οπουδήποτε στην ΕΕ και στην περιοχή χωρίς πρόσθετο κόστος.
13. Το **σχέδιο ανάπτυξης** θα επιταχύνει την κοινωνικοοικονομική σύγκλιση μεταξύ των Δυτικών Βαλκανίων και της ΕΕ, υπό την προϋπόθεση ότι οι εταίροι θα εφαρμόσουν τις **μεταρρυθμίσεις που σχετίζονται με την ΕΕ**. Το σχέδιο ανάπτυξης έχει τη δυνατότητα να επιταχύνει την οικονομική μεγέθυνση στην περιοχή μέσα στην επόμενη δεκαετία, παρέχοντας έως και 6 δισ. EUR για μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις. Το ποσό αυτό προστίθεται στα 29 δισ. EUR τα οποία διατίθενται μέσω του οικονομικού και επενδυτικού σχεδίου. Η ΕΕ ζητεί να αξιοποιηθούν στο έπακρο οι άνευ προηγουμένου ευκαιρίες που παρέχει το σχέδιο ανάπτυξης μέσω της έγκαιρης εφαρμογής μεταρρυθμίσεων.

14. Η ΕΕ υπογραμμίζει ότι **η κοινή περιφερειακή αγορά** αποτελεί καταλύτη για βαθύτερη ολοκλήρωση και εφαλτήριο προς την ενιαία αγορά της ΕΕ. Η ΕΕ καλεί τους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων να δεσμευτούν πλήρως για εποικοδομητική συνεργασία ώστε αυτή να γίνει πραγματικότητα και να εφαρμόσουν τις συμφωνίες που έχουν ήδη συναφθεί.
15. Η ΕΕ χαιρετίζει και θα συνεχίσει να στηρίζει την ενίσχυση της συνδεσιμότητας, συμπεριλαμβανομένης αυτής στους τομείς της ενέργειας και των μεταφορών, καθώς και της ψηφιακής συνδεσιμότητας εντός της περιοχής και με την ΕΕ. Η ΕΕ εξακολουθεί να στηρίζει τις **συνεχιζόμενες προσπάθειες για τη διαφοροποίηση των πηγών και των οδών ενεργειακού εφοδιασμού**. Τούτο θα αυξήσει την ενεργειακή μας ασφάλεια και θα μειώσει τις εξαρτήσεις. Η ΕΕ θα συνεχίσει να συμβάλλει στην ενεργειακή μετάβαση στα Δυτικά Βαλκάνια.
16. Η **διαχείριση της μετανάστευσης** εξακολουθεί να αποτελεί κοινή πρόκληση και ευθύνη, καθώς και βασική προτεραιότητα. Μολονότι έχει σημειωθεί πρόοδος, απαιτείται περαιτέρω δράση από τους εταίρους των Δυτικών Βαλκανίων προκειμένου να ευθυγραμμιστούν πλήρως με την ΕΕ οι πολιτικές που εφαρμόζουν για τις θεωρήσεις, να καταπολεμηθούν η παράνομη διακίνηση μεταναστών και η εμπορία ανθρώπων, καθώς και να ενισχυθούν περαιτέρω τα συστήματα διαχείρισης των συνόρων, ασύλου και υποδοχής και οι επιστροφές στις χώρες καταγωγής.
17. Θα πρέπει επίσης να συνεχιστούν οι κοινές προσπάθειες για την **καταπολέμηση της διαφθοράς, της διακίνησης ναρκωτικών και όλων των μορφών σοβαρού και οργανωμένου εγκλήματος**, καθώς και για την πρόληψη και την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του βίαιου εξτρεισμού σύμφωνα με το νέο κοινό σχέδιο δράσης που υπεγράφη πρόσφατα και υπό το πρίσμα της συγκρότησης του ευρωπαϊκού συνασπισμού κατά των ναρκωτικών (ECAD) για να αντιμετωπιστούν οι προκλήσεις που σχετίζονται με τα ναρκωτικά.
18. Η μη εξομάλυνση των σχέσεων μεταξύ Πρίστινας και Βελιγραδίου εξακολουθεί να αποτελεί εμπόδιο και για τους δύο εταίρους στην ευρωπαϊκή τους πορεία. Πρέπει να εφαρμοστούν όλες οι συμφωνίες που επιτεύχθηκαν στο πλαίσιο του **διαλόγου Βελιγραδίου-Πρίστινας υπό την αιγίδα της ΕΕ**, ιδίως η συμφωνία για την πορεία προς την εξομάλυνση και το παράρτημά της. Η στήριξη στο πλαίσιο της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια εξαρτάται από την εποικοδομητική δραστηριοποίηση των εταίρων όσον αφορά την εξομάλυνση των σχέσεών τους με μετρήσιμη πρόοδο και απτά αποτελέσματα.

19. Τονίζουμε τη σημασία των συνεχιζόμενων αμοιβαίων προσπαθειών για **στρατηγική επικοινωνία**, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα οφέλη της διεύρυνσης και της σταδιακής ενσωμάτωσης, καθώς και την ανάγκη να οικοδομηθεί εμπιστοσύνη, κατανόηση και διακοινωνική συναίνεση. Αναμένουμε από τους εταίρους μας των Δυτικών Βαλκανίων να εξηγήσουν στο κοινό τους ότι η ΕΕ παραμένει ο στενότερος εταίρος, ο κύριος χορηγός, επενδυτής και εμπορικός εταίρος της περιοχής και να δείχνουν την προσήλωσή τους στις αξίες και τις μεταρρυθμίσεις της ΕΕ με λόγια και με πράξεις.
20. Προσβλέπουμε στην **επόμενη διάσκεψη κορυφής ΕΕ – Δυτικών Βαλκανίων στο Μαυροβούνιο** τον Ιούνιο του 2026.

21. Εκφράζουμε την ικανοποίησή μας για την ευθυγράμμιση των εταίρων των Δυτικών Βαλκανίων¹ με την παρούσα διακήρυξη.
-

¹ Η Σερβία δεν ευθυγραμμίστηκε.